

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetési ár: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Szent Imre és a magyar ifjuság.

November 5-én ünnepli a kath. magyar nép szent Imre napját. Nekünk, veszprémieknek nagyobb az örömünk, hogy őt egyuttal magunkénak is vallhatjuk. Szent Imre nekünk egy virágában megörökített derült ifjuság, — állandósított tavasz, melyre nem jönnek az egyes évszakok: nem jön a nyár, sem az ős, sem a tél, hanem hervadhatatlan virágzás és mint ilyen, mindig az ifjuságé marad. Rendületlen jellem: kifejezi azt a függetlenséget, mely minden külső kényszer vagy kísértés ellenére is kitar Krisztus gondolatai mellett és a maga elveit követi. Jellem: jelenti az elvek diadalát, nem a születési, hanem a munkás nemességet, tudniillik a tökéleteset; jelenti az igazságosságot, mely jogokat ad, de a maga jogait is őrzi; jelenti a bátorságot, mely a jellemnek a gyémánt keménységét és szilárdságát, nemkülönbön erősségét kölcsönzi. Így lép elénk a legelső magyar ifju, a király fia, szent Imre herceg, akit atyja: szent István és tanítója: szent Gellért nevelt.

Amikor szent Imréről megemlékezünk, az imádkozó és munkás magyar jellem jut eszünkbe. Imádság és munka a legszebb vonása a magyar ifjunak. Ez a kettő biztosítja jellemét, hogy ezer veszély és kísértés közepette is szilárdan állja helyét.

Szerencsés ifjuság, mely olyan jellemet, mint amilyen szent Imre volt, magának mondhat. De csak akkor boldog ez a fiatal-ság, ha ennek a példaképnek, ennek a védőszentnek irányelveit is sajátjának vallhatja.

Nagyt dobban szívünk, amikor a mi féltett kincsünkre, magyar ifjuságunkra gondolunk. A részvét és a félelem érzése üli meg lelkünket.

A részvét érzése fűz azokhoz, kiknek már nem lesz nyaruk, sem ősziük, sem telük, mert mint hazát és kötelességet szerető jellemek életük árán mentettek meg bennünket ellenségétől, haláltól, csapástól és ha már másképpen nem lehetett, névtelen sirdombjuk az erős védfal az ellenséges haderők lökéseivel szemben. Hány nekiindult, kikezdett boldogságot, reményteljes jövőt, virágzó tavaszt takar sok névtelen sir. Részvétet, hálával emlékezünk meg róluk, de egyben vonz is példájuk akarunk gyakorlására azzal, hogy elszánt, edzett, erős akaratúval védelmezték a hazát. Névtelen sirdombjuk ágyuk bömbolesténél hangosabb kiáltás, hogy az erény sohasem olyan, mint a virág, mely kifejlődik és elhervad, hős-tetteik sem olyanok, mint az oroszlan ereje és a sas szárnyalása, mert az oroszlan is, a sas is hatalmasan kifejlődik, uralkodik és azután elrothad, hanem mint a nemzeti költő mondja:

„A szobrok a domboru hant elején
Megannyi betűli egy isteni lapnak;
Nagy gondolatit mikor olvasom én:
A sirba, a sirból az égbe ragadnak.”

Igaza van Petőfinek, kevés helyen nyilvánul meg, annyi mély érzés, nagy gondolat, akarat elhatározás, mint a sirdombok országában.

A mély érzés, nagy gondolat, akarat elhatározás a lélelem érzését kelti fel szívémben, ha itthonmaradt fiatalságunkra és arra a tusakodó harcra gondolok, mely ifjuságunkért folyik. Egyfelől a kereszténységet kifejező pozitív világnézet, másfelől a modernség, újdonság hangoztatásával kiabáló, de csábító, szenvedélyes irányzat. Vajjon nem méltán hat lehangolólag a nemzetet féltő, nemzete fiatalágát szerető komoly emberre az a hihetetlen szabados-ság, melyet az erkölcs helyébe állítanak a lelkek megvesztegetésére, a nemzet fiatalágának megmétélyezésére?!

Mily szomorú jelenség, amit a híres német pedagógus, müncheni egyetemi tanár, Foerster múlt évben Die deutsche Jugend und der Weltkrieg címen megjelent munkájában a német ifjuságról ír. Ezeket írja: „Az ifjuság... ahelyett, hogy megmentette volna a régi értelemben vett erényt... a jellem próbáiban beváló személyes kiválóság ősi javát... teljesen el-

Élni érdemes.*)

Botorul már hányszor kívántam,
hogy életemnek lenne vége.
Mikor szinte úzótt halálba
a test vagy lélek szenvedése.

A jó Isten, nem hallgatott rám.
Szenvedésért kárpótot mindég.
Órult lennék, vak lennék, hogyha
a Te jószágodban nem hinnék.

Most is a szenvedés után, Te
a vigasz fényét küldted hozzám.
S ragyog a nap, az őszi szép nap
Sárguló erdő aranyormán.

* „A Társaságból.”

Vörtegy Gyula.

A mozaikművészetről.

— P. Velics László S. J. múzeumőr előadása. —

Midőn a perzsa háborúk Heilasz antik földjén elviharoztak, a görög nép a hőiesen megvédett szabadság és függetlenség tudatában páratlan lendülettel a legmagasabb virágzás kornak ment el. Periklész és barátjának, Phidiasznak együttműködésére képezte a görög művelődésnek lényegét. Hálából a kivívott győzelmekért dícsőítő templomokat emeltek Athéna istennőnek, akikben a hőiesesség személyesítését tisztelték. Ez a

templom mint az intellektuális szépség kifejezése tárul fel előttünk, amely mesteri vonalakban, csodálatos arányokban és az általok hordozott ideának, a psychének megtestesülésében nyilvánul. Emellett a közelebb érkekelhetőségek momentumok, mint a színezés, aranyozás s egyéb díszítés a görögöknel bevett, finomult mérséklettel szerepelnek. A mozaikok is, melyeket Olympiában és Athénben csak a templom előcsarnokában, mint pallódísz alkalmaztak, klasszikus vonalvezetésük és színválasztásukkal tűnnek szemünkbe. Legszébb fennmaradt példányok a későbbi görög-római korszakból a Pompéjben kiasott, Nápolyban látható padlómozaikot tartják, amely Nagy Sándor győzelmét Dárius felett az isszusi csatában ábrázolja.

Az athéni Pantheon után ezer évvel később, 537-ben már a keresztény világ egyik gőcpontjában, Bizanczban megint csak görög művészek építik a Kelet legragyogóbb templomát, a még maig is fennmaradt Hagia-Sophiát, amely a régi és új művészet ellentétét a legélesebben mutatja. Mig a Pantheon csak 16 méter magas márvány-csarnokot mutat, a Sophia-templom közel 60 méter magas, tágas tércsoportosításával, kétszerezes kupolával, a mozaikoktól csillogó falaival és boltozataival tündöklik szemünkbe. Az aranynak káprázatos ragyogása már a Keletnek sajátos műírnyát, a fantáziának túlsúlyát juttatja eszünkbe.

Nem is kell említenünk, hogy ez a nagyhatású mozaikdíszítés Romának, az örökvárosnak templomaiban is mindinkább tért hódított. A negyedik századtól kezdve a tizenharmadikig a mozaik formailag erős, a hitélet szilárdságára valló, s azért a templomban nagyon megkedvelt szent-

alakokat tüntet fel, míg bővös-bajos technikájával, mely a fénytörésnek és fényszóródásnak ezer változatait mutatja, tulvilági fényt varázsol rájuk. Rómának számos templomai közül elég legyen a S. Maria Maggiore, a V. Pudinzian, a S. Cosma e Damiano mozaikjaira emlékeztetnünk.

Napjainkban a tudós világ figyelmé ismét e régi nagyszabású művészet felé irányult. S ezért a még mindig dúló világháboru zajában mi sem érintette oly békítőn a kedélyeket, mint az a monumentális nagy publikáció, melyben dr. Wilpert prelátus e nyáron a római templomok régi mozaikjait és falfestményeit a nagy világ szeméi előtt feltárta. Miután P. Velics mutatványos előadásában Wilpert négy falióketés munkájának keletkezéséről, képeinek technikájáról, páratlan előnyeiről beszámolt, összehasonlító mutatványokkal tette kézzelfoghatóvá a szekuláris műnek magas értékét. Mig a régibb hírneves szerzők, mint: Bosio, Labarte, Rohault de Fleury, Garrucci stb. jobbra csak konturos rézmetszetekkel reprodukálták a mozaikokat, úgy hogy a képen azoknak csodás texturáját még csak nem is sejtettük, Wilpertnek háromszínyomatok képtábláiban magát a mozaikot véltük láthatni, érinthetni minden színpompájukkal, ragyogásukkal együtt.

Előadó örömezőve jelenítette, hogy ép a megyéspüspök ur ómetétsége volt a legelső egyike, akik ezt a „theologia monumentalis” címet érdemlő nagy művet beszerették. Hazánkban, bár a négy falióketet ára 1400 márkára rug, eddig tizenkét példány kelt el: óhajjuk, hogy a közel remélhető, istentől kiesdett, kiküzdött félvirágzás korszakára még több példányt sikerüljön elhódítanunk.

vetette magától az önévelés minden magasabb irányulását a törekvés helyett a törtetés, a belső élet helyett a kiélés útjára tévedt." Sajnos, hozzátehetjük, hogy ugyanezt kénytelenek vagyunk elmondani a mi magyar ifjúságunkról is. A féltő gonddal, szerető aggodalommal fölnevelt fiatalságot a nagyváros kiseretéinek, csábításainak, hitelvéseinek ezértéle igéi zengik körül. Hány virágzó tavasz török le és sorvad el?! Mi mindent nem tesznek a könnyelmű társaságok, melyek talve vannak hitegetéssel, csalódással, alarccal?! És hány fejlődő, virágba feshő bimbóra jelentenek ezek fagyasztó őszi éjt?! Az ilyen rossz befolyás eredményeként szomorúan tapasztalhatjuk, hogy nem az élet küzdelmeitől megviselt és csalódott öregek lesznek képviselői a tépett és gyöngye hitnek, hanem inkább a fiatalok. A vallásos életet sem az aggok unják, hanem a fiatalok szégyenlik. A hitetlen tudományt, az erkölcstelen felfogást szinte a levegő viszi tovább. Ez az, ami megrokkantotta az ifjúság derekát, ami reszketegé tette a kezét, fertőzötté fantáziáját és lett körünkben annyi fiatal öreg, aki ahelyett, hogy fölfelé törtetne, hát lefelé csörtet.

Szóval hazafias és vallásos nevelés kell az ifjúságnak, hogy gyöngéd legyen, de nem gyöngye, lelkiismeretes, de nem balga, szabadságra törő, nemhogy azzal visszaéljen, hanem hogy azzal éljen, önmegtartó és önfeláldozó, de nem félszeg és közepszerű.

S itt Szent Imréről megemlékezvén, örömlünknek adhatunk kifejezést, hogy a mi katolikus magyar társadalmunk megértette ezt és az oly hírneves angol "college"-ekhez hasonlóan szigorúan vallásos-kölcsi alapon ma két hatalmas intézet várja a fővárosba tanulni induló érettségizett ifjainkat: a Budai és Pesti Szent Imre Collegium. Két intézet, melyet körülvesz a méltán aggó szülők hálája és növendékeinek őszinte ragaszkodása. Nemzet! Ha élni akarsz, féltékeny gonddal ápolj és fejleszd gyermekeid vallásos és erkölcsös nevelését.

Dr. Weber Pál.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. Bakonybánkra a hadbavonult tanító helyettesítésére okl. tanítót, vagy tanítónőt keresek. Fizetés havi 80 korona, törvényes háborus segély, részbeni ellátás privát tanításért, lakás fűtéssel. Zágorhidi Czigány Gyula, plébános.

Pályázat. A karádi (Somogy m.) 5 tanerős róm. kath. magyar nyelvű elemi népiskolához osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: községtől havi 50 kor. fizetékiegészítés államsegéllyel, egy butorozott szoba fűtéssel és 120 kor. lakáspótlék, vagy 240 kor. lakbér, 20 kor. kertilletmény. Ha a megválasztott háborus segélyre és ruhabezérzési segélyre jogosult, azt a község kiutalásig havonként előlegezi. Pályázhatnak oklevéles férfi- és nőtanítók. Kántorságban jártasság előny. — Esetleg pályázhatnak nyugalm. tanítók, vagy IV. éves képezészek, ezek azonban csak mint helyettesek alkalmazhatnának és a törvényes helyettesi fizetést élvezik. — Pályázati határidő: a hirdetés megjelenése után 7 nap. — Iskolaszék.

A tanítók háborus pótléka. A felekezeti és községi tanítók és ovónók a családi pótlék iránt igényüket az iskolaszék elnökénél sürgősen jelentik be. Az iskolaszék a bejelentést bényegtelen kérvény kapcsán az illetékes közigazgatási bizottsághoz terjeszti be.

A felekezeti és községi tanítók és ovónók háborus segélyének utalványozása érdekében a válás- és közoktatásügyi miniszter utasította a kir

tanfelügyelőseget, hogy a lánsemélyezetre vonatkozó kimutatásokat állítsa egybe és hajadéktalanul terjessze elébe. Ezekbe a kimutatásokba csak a rendes, vagy a véglegesen alkalmazott tanerőket veszik fel. A helyettesekre vonatkozólag ez idő szerint rendelet még nem érkezett, de valószínű, hogy miként a múltban, úgy a jövőben is részesülnek valamelyes háborus segélyben.

Püspökünk Pápán.

Mult vasárnap október 28-án látogatta meg pápai hivatást püspökünk, kit Pápa város közönsége rajongó szeretettel fogadott. Szombaton délebb rohogott be Pápára Győr felől a vonat, mellyel Öméltsága érkezett. A város és a kath. hitközség nagy küldöttsége, a város plébánosa és a hívek sokasága kitörő éljenzéssel fogadta a püspököt. Az üdvözlések után az Esterházyak fogata vitte be a püspököt. A kocsi a nép körülfogta és örömkönyt, lelkes óvások közepette kísérté egészen a templomig, hol a zsufolóság megtelt nagy templom ajtajában Kriszt Jenő plébános fogadta a papsággal.

Öméltsága egyházi ruhákat öltött magára és ünnepélyes áldást adott. A hívek öröme leirhatatlan volt. A templomból kivonuló püspök ruháját csókolgatták és oly tömeg vette körül a fogatot, hogy csak lassu lépésben mehetett a grófi kastély felé, hol a grófi család vendégül látta. Szombaton délután a különböző küldöttségek, összesen 19, tisztelegtek a főpásztornál, kit aznap este grófi fogat vitt az irtalmas nővérek Raolider intézetébe. A fényes intézetnél fényesebb és bensőségesebb volt a Főpásztor üdvözlése, kit mélyen meghatott a ragaszkodás olyan impozáns és művészi eszen egyszerű, de meleg megnyilatkozása. Még a szombati napon jött dr. Antal Géza, Pápa város országgyűlési képviselőjének következő sűrűnyek: "Tiszteletteljesen üdvözölöm Öméltságotat városunkban első megjelenése alkalmából. Rendkívül sajnálom, hogy országgyűlési teendőim akadályoznak a személyes megjelenésben és üdvözlésben. Dr. Antal Géza országgyűlési képviselő."

A vasárnap örömet mozsarak hangos üdvözlései nyitották meg. Már kora reggel innépló ruhákban siettek a hívek a templom felé, hol délelőtt 9 órakor Öméltsága ünnepi misét pontifikált fényes papi segédlettel. Evangélium után a Veni Sancte imája tört elő a szivekből és örömtől ragyogó arcok tekintettek a szöszék felé, hogy először hallhassák a főpásztorok szavát. Örök emléke marad a pápai híveknek a püspök szentbeszéde. A hitből élő embert állította lelkük elé rámutatott a nagy vigaszra, mely egyedül csak a hívő ember tulajdona. A szemekben megjelenő könnyök mutatták, hogy a főpásztor megtalálta az utat hívei szívéhez, mely ma, a háboru negyedik esztendejében oly súlyos érzésekkel, nehéz gondokkal teljes.

Különös fényt kölcsönzött Öméltsága pápai tartózkodásának, hogy vasárnap délelőtt személyes üdvözlésére gróf Esterházy Sándor, királyi főudvarmester is Pápára érkezett. Kedves emlék Pápa városának, hogy egy asztalnál láthatta a magyar királyné kancellárját és főudvarmesterét és a püspökkel mindkettőjüket egyuttal magáénak is mondhatta.

Két levél huszezer koronáról.

Főispánunk a napokban Lonkai Zsigmond nagybirtokossal beszélgetett. A közérdekű dolgok során főispánunk szóba hozta a szomorú állapotokat, melyek a háboru következtében különösen vármegyénk területén jelentkeznek leginkább. Az ő jó szíve bizonyára ékeszavú tolmácsa volt a szegényeknek, mert májs szer eredménye van.

Lonkai Zsigmond megértette őt s nemes törekvéssel siet a szegénység enyhítésére. A főispánhoz szép lélekkel írt levelet s családja nevében 20.000 koronát ajánl föl kizárólagosan a vármegyében indított emberbaráti akcióra. A cél megjelölését ebben a keretben a főispán belátására bizza s csakis 2000 koronáról intézkedik, hogy azt ahoz a gyűjtéshez juttassa, amelyet alispánunk a hadirokkantak telepének létesítése érdekében indított.

Dr. Rainprecht Antal főispán az adományt levében közönte meg. A szép sorokból — kevés helylank miatt — csak egy kisebb részt közölhetünk:

"Fogadjátok őszinte, hálás elismerésem nemes elhatározástokért, hogy a mai idők nagyságához illő szép cselekedettel jó példát mutattok arra, miként kell hazaszerető szívvel a jó polgár kötelességét teljesíteni azoknak, kiket az Isten anyagi javakkal megáldott. Nemes áldozatok annál becsesebb, mert sok tehető ember mulasztotta el eddig, hogy csak parányi részét is teljesítse annak a kötelességnek, melyet a nemzet más része forró, drága vérvél teljesít. Legyen jutalmatok az én elismerő köszönetnyilvánításom mellett inkább az a tudat, hogy szép, nemes kötelességet teljesítettetek, hogy méltóknak bizonyítottátok magatokat a nemzet hőseinek."

Ezzel közvetve még a hadviselés érdekeit is szolgáltatók, mert higgyétek el, hogy azok a határainkon őrt álló apák, akiknek családja a Ti nemés adományotokból érezhető támogatást kap majd, ha hirt vesznek arról, hogy nemes szívetek elvette itthon hagyott gondjaik nagy részét, másképpen fogják nyugodt lélekkel, megerősödött idegekkel teljesíteni szent kötelességeiket; pedig jól tudjuk, hogy sokszor nagy eredmények mulnak azon, hogy csak egy katona is mikép látja el terhes, higgyétek el, minden képzeletet felülmúlóan terhes szolgálatát."

Ezután tudatja, hogy a küldött összeget a vármegyei hősök családjainak pillanatnyi segélyre fordítja. Már a főispáni alapból is erre a célra osztanak segélyeket. Mert ezek körében nagy a szükség. Csak a napokban is egy hadrakelt se regbeli apának iz kis anyátlan árva szorult segélyre. Több is van ilyen, hadd jusson nekik a gazdagok segítségével. Ajánljuk e helyen főispánunk jóindulatába a veszprémi mezitlábos iskolásokat is. Ha sokan követnék a Lonkai-család példáját, sok szegény család megkönnyebbedt szívvel várná a hideg telet.

Városok a háboru után.

Ha merészségnek tetszik is, szükséges, hogy ezzel a kérdéssel most, a háboru folyamán is foglalkozzunk. Hiszen a viták országszerte, úgy a törvényhozásban, mint a társadalom rétegeiben a háboru utáni lehetőségekről folynak, tehát éppen ez a nagy érdeklődés teszi kötelességünké, hogy városunk jövőnd fejlődésének irányveleit is vizsgálazzuk.

Különösen észlelhető ez a mozgalom Németországban. Szakemberek, szakirók, neves közgazdászok, a közigazgatás legkiválóbb vezetői kutadják, mi lesz, hogyan lesz a háboru után? Szövődik-fonódik, átalakul a társadalom, a napi élet is e háboru zajában... A zsvájba összekuszálódnak a gondolatok s feleletesen gondolkodó nem is tudja hamarosan megbírálni, hogy háborus közigazgatásunkban melyik volt a helyes út, melyik a rossz.

Érvényben levő majdnem összes rendeletünk hiányos. Hiányzik belőlük a gyakorlatiaság. Egész bátran mondhatjuk, hogy nem a gyakorlati élet emberének fejéből születtek.

Helyesen jegyezte meg egyik hivatásos közigazgatási emberünk, hogy sokszor a dilettantizmus öltetzerűségét viszik a legnemesebb munkába és sajnálunk kell, hogy sok emberbaráti intézményünk szervezetében a részvét álarcsai saját tehetetlenségükben lobzódnak."

A városok fejlődésének legnagyobb akadályai régi, elavult törvényeink. Különösen most a háboru alatti tapasztalhattuk ezt leginkább. Nincs meg városainkban a mozgékonyaság, ami az életben a magán háztartás első legfontosabb követelménye. Ennek dacára is vannak olyan segédeszközök, amelyekkel megalapozhatjuk jövő fejlődésünket.

Pigyljük csak meg Veszprém város mostan ugynevezett háborus életét. Tele van városunk idegenekkel. A környékbeli, sőt távolabbi lakosság egy része ide húzódott. Itt élnek köztünk, meri ide hozta őket hozzátartozójuk. Azt pedig jól tudjuk, hogy a városi élet milyen büvölő hatással van a falusiakra. Megszokják a városi életet, csiszolódnak, civilizálódnak s ennek következtében egy részük itt fog maradni.

Mire kötelezi ez az előrelátást? A lakás kérdés megoldására. Mert tévedés azt hinni, hogy a lakáskérdés nem fontos, mert a háboruban fogytunk. Ezt csak gondoljuk. A dolog valódi oldala azonban más képet mutat. A napokban egy hozzávetőleges statisztikát olvastam a háborus veszteségekről. Ezerint a háboru áldozatait a természetes szaporulat fedi. De van a kérdésnek másik oldala is. A háboru alatt a házasfelet

a férfiak hadbavonulása miatt nem igényel olyan lakást mint bekében. Összehúzódnak a családtagok részint a drágaság, részint egyéb kényszerítő okok miatt. Viszont az is bizonyos, hogy a házasságkötések háboru után rohamosan szaporodni fognak. Az építkezést azonban az anyag és a pénz drágasága megnehezíti. S így bár a városnak is drágába kerülne az építkezés, de azt hiszem, hogy a tömegépítkezések, célirányos házikészítéssel a városnak sokkal olcsóbbá tennék e kérdésnek megoldását, mint az egyéneknek. Megérné ez a városi befektetés bármilyen áldozat árán is a jövő fejlődése szempontjából.

Elsősorban munkás- és tisztviselőlakások volna építendő. A pénzkérdés egy városnak sem okoz gondot. Ne is okozzon, ha a jövő megalapozásáról van szó. Hiszen a városnak, a községnek teherviselő, vagyis adózó képes lakosság a fő jövedelemforrása. Onmagát segíti, fejleszt a város, a község, mikor ezek érdekeiben mindent elkövet. Ahol biztos megélhetése van a lakosságnak, ott van teherviselő képesség is. Ott nem félnek az adótól, mert van jövedelem is. Ezeket az építkezéseket nézetem szerint a jutasi utra kell terelni. A cél ugyanis az, hogy arra fejlődjünk.

Elősegíthetné az olcsóbb építkezést a rengeteg felhalmozott anyag, ami majd mostani rendelkezéséből felszabadul. Ezeket a városok könnyen megszerezhetnék. Tudjuk, hogy a háboru előtt minden anyag felhalmozódott, most azonban a raktárak üresek. Ezeket kell megöltöteni. Az üzemeknek, gyáraknak minél többet kell produkálniuk. Ehhez pedig ember, azaz munkás kell. Ennek pedig lakás! A városi lakások jelenleg is túlszűkítettek. Üres lakás a városban nincs. Kérdezzük meg a pénzügyigazgatóságnál, vagy a városi adóhivatalban, van-e ma lakáreszesési bejelentés? Nincs. A háboru után még inkább nem lesz.

Ellenben hatalmas ipari fellendülés várható a háboru után. A városoknak a vállalati kedvet meg kell ragadniuk. Elő kell segíteniük mindenféle gyári vállalat létrehozását. Akár mint kezdeményezők is felléphetnek. Üzembe kell állítani kezdetben olyan vállalkozásokat, amelyek emberi erő kell. Ilyen üzemek is produkció képesek. Minél több kőbányát kell a városoknak üzemképes állapotba helyezniük s felhalmozni ezekben minél több készletet. Célszerű lenne hatóság téglagyárat létesíteni minél előbb az úszóra ellen. Mert ezek az anyagok lesznek háboru után a nemtisztas spekuláció leggyümölcsözőbb cikkei.

Említettem e sorok elején, hogy a városokban nincs meg az a mozgékonyosság, ami a magánháztartásokat jellemzi. Ennek mind a rendszertelen fejlődés, a gusbakötött közigazgatás a legfőbb oka. De segíthetünk rajta. Kezdjük mindjárt az elején. A legtöbb városnál, nálunk is annyiféle költségvetést és számadást csinálnak, ahány vállalatunk és üzemünk van. Ebből kifolyólag oly bonyolult, sokféle az adónem is. Alig van adózó polgár, aki tisztába legyen, hogy melyikben van hátralekban s hogy mennyi is az ő kötelezettsége a közterhekben? Ennek oka a maradiság.

Vannak egyének, akiknek örömiük telik abban, hogy a város vagy a község közkölségét (városi pótdadó) egy bizonyos állandó százalékban megállapítva látják. Ne adj Isten, hogy azon emelnének, történnék bár az akármilyen célirányos, üdvös dologra is. En csak egyféle városi közterhet ismernek. Kaptam azt a várostól, községtől, akár befelőlő tekintetben, kaptam azt közmunkában, vízben vagy tűzrendészetben. Például: a községi pótlék 35 % -ban van megállapítva. Ebben nincs benne a vízvezeték s a tűzrendészeti teher. Ha már most ez üzem, illetve intézmény bővítése, fejlesztése több kiadást igényel, akkor a vízadót, tűzrendészeti hozzájárulást külön-külön kell emelni, csak hogy a 35 %-lékos pótlék sértetlen maradjon. Pedig ha községi pótdadó százalékában fizetem a vízadót, akkor rosszabbul járok? Ha a tűzrendészeti adómat is a községi pótdadóban fizetem, talán becsapódottam?

Ma a kereseti adófizető, mondjuk divatárú kereskedő, ha háza nincs, nem fizet vízadót, se tűzrendészeti adót. Pedig annak az árúit is védi a tűzoltóság, annak az üzlete is logyasztja a vizet. Azt szokták erre mondani, hogy a kereskedő megfizeti a vízadót a házában. Amde ez nem így van. Mert ott csak a lakása után fizet. De az üzlete után, legyen az akármilyen nagy, jövedelme után, egy litérrel sem járul hozzá a város költségéhez ebben a tekintetben.

El fog jönni és el is kell jönni annak az időnek, amikor a község, a város nem fog ismerni

külön vízvezeték kölcsönöket, külön házépítést és tudja Isten hányféle köztintézményből eredő kölcsönöket, amelyek egyformán terhelnek mindnyájunkat. Magyarország városainak, legyenek azok akár törvényhatóság joggal felruházottak, akár rendezett tanácssal bírók, realisabb alapon nyugvó belső étellel kell rendelkezniük. A háboru megtanított bennünket, hogy csak saját erőnkől lehetünk valamivé. A biztos, célirányos alapokon nyugvó magyar városok fejlődése önállóságot, saját kezdeményezést igényel. Mert bizony valljuk meg egész őszintén, a városok fejlődése néha ha nem is annyira fontos, mint inkább hangos érdekekből mellékvágányokra jut.

Szigethy Ferenc,
városi alszámvevő.

H I R E K.

— **Hivatalos mise.** Ma ünnepli meg első ízben ez ország lakossága fiatal királyunk nevénapját. Ebből az alkalomból vasárnap reggel 9 órakor hivatalos szentmise lesz a székesegyházban, melyet Rott Nándor dr. megyéspüspök ur végez segédlettel. Az istentiszteleten a katonaság, valamint az összes állami és vármegyei hivatalok résztvesznek. Utána Szász Károly képviselőházi elnök vezetése mellett fogadja az egyházmegye területéről választott országgyűlési képviselői testületét, akik pártkülönbség nélkül jelennek meg előtte.

— **A veszprémi oltáregylet f.** hó 4-én délután fél ötkor tartja havi szent óráját az angolkisasszonyok templomában. A vezetőség kéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt az ájtatosságban.

— **Püspökönk távolléte.** A magyar püspöki kar f. hó 7-én és valószínűleg 8-án tartja szokásos évi konferenciáját. Az összületés 6-án az előkészítőbizottság ülése előzi meg. Püspökönk eme tanácskozásokra f. hó 5-én Budapestre utazik. A püspöki konferencia után Esztergomba megy, ahonnan hazautaztában látogatást tesz *Prohászka* Otkotár székesfehérvári püspöknél. Ömeltósága legkésőbb e hó 12-én itthon lesz. November 13-án Nádasd-Jadányba megy fontos egyházi ügyek intézésére. Még e hónap folyamán Sümegre is ellátogat. Itt is fogadja mindazokat, akik arról a vidékről tisztelegni kívánnak nála, hogy megkímélje őket a messzebb utazással járó mai nehézségektől.

— **Uj kaszinóelnök.** A helybeli Nemzeti Kaszinó mult vasárnap tartotta közgyűlését s tisztújítását. A közgyűlés egyhangulag dr. *Rainprecht* Antal választotta kaszinóelnökké. A választás lelkes tüntetése volt a várakozásnak és bizalomnak. Az új elnök szép, magvas gondolatok által nagyhatású beszéde a várakozást is, a bizalmat is kielégítette, mert programja gazdag sorozatát nyújtotta a fejlődés, a virágzás felé vezető új feladatoknak. Ezek között van társasestélyek rendezése s önálló kaszinói étkező felállítása is. A tagok bizva-biznak, hogy egyik se marad csak ígért. A közgyűlés újra igazgatónak választotta *Juraszek* Jánost, a háznagyi tisztséggel pedig *Keczer* Imrét bízta meg. A kaszinói tagsági díjat évi 30 koránára emelték.

— **Jótekonyság.** Dr. *Simon* György apátkanonok nagy hállára kötelezte a veszprémi kath. szülőket. A kath. fiúiskola B) II. osztálya külön vezető nélkül volt. A tanítók felváltva tanították szabad idejükben. Ez a szakrendszerbeli tanítás a nyolcéves kicsinyek között a nevelésnek sem, a tanításnak sem volt javára. A kanonok ur jósa ma ezen a bajos helyzeteken segít, amennyiben fölajánlotta az iskolászeknek, hogy a helyettes tanítónő 1200 korona díjának kifizetését magára vállalja. A szülők, tanítók, iskolabarátok mely köszönetet fejezték ki e helyen a kanonok ur szép cselekedetéről.

— **A temető ünnepe.** A megholtakról való emlékezés üdvös. S mert ez az emlékezés létekből ered s mert szerető ragaszkodást fejez ki a boldogultak iránt, a gyászemlékezés is ünnepi formát kap. Szép, megható volt a temető ünnepe. Fehérkoszorús sírok özöne közt meghatódva, sirva jártak az emlékezők. A hősök sírkertje is virágdiszes volt. Erdei fák piroslevelű galya volt tűzdelve a fehér ószi rózsával. Mintha csak a dalt jelképezte volna: Ma még piros élet, holnap fehér álom... A sírokat tengernyi nép vette körül. A katonai s polgári hivatalos világ is képviselve volt. A Dalegység külön ünneplése volt ez. Két

gyönyörű dal éneklése s *Kovács* József succentor költői szépségű beszéde után megkoszorúzták a hősök keresztjait. A borus ég is könnyezett. Harmatcseppe úgy ragyogott a virágerdőn, mint a meghatottság forró könnye a szemekben.

— **Második Signum Laudis.** A király dr. *Ruppert* Rezső népf. főhadnagy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása jutalmául újra a legfelsőbb dicséretben részesítette.

— **Hadigondozók kormánybiztosai.** A miniszterelnök kinevezte az egyes vármegyék hadigondozóinak kormánybiztosait. Veszprém vármegye hadigondozóbizottsága *Preszly* Elemér dr. országgyűlési képviselő körzetéhez tartozik.

— **Uj főispáni titkár.** A főispáni titkárságot fölkérésre *Porubszky* Elemér dr. vállalta. E munkakör mellett a vármegyén reáhrított teendőket is végezte. A háborus közigazgatás azonban minden munkakörben egész embert kíván s így egyelőre csakis aijegyzői állását tölti be. *Rainprecht* Antal dr. a főispáni titkári teendők végzésére dr. *Ruppert* Rezső ügyvédet, népf. főhadnagyot kérte föl, aki, mint betegállománybeli tiszt, ideiglenesen szabadalgolyva van s aki képességeit ismert agitálásánál fogva új munkakörében is a köz javára érvényesíti.

— **Dr. Óvári Ferenc összeférhetlenségi esete.** A katonai kincstár már előzőleg több ezer érmeleltőt rendelt a veszprémi közigazgatásban. Dr. Óvári Ferenc a gyár igazgatósági tagja s ebből az okból a képviselőház elnökénél önmaga ellen összeférhetlenséget jelentett be. Bejelentését a kisorsolt bizottság a mult heten tárgyalta s kimondta, hogy összeférhetlenség esete nem fog fenn.

— **Koszorúmegváltás.** *Wellner* Gyuláné, édesanyja, öz. Siárk Morné elhunytának gyászos esetéből koszorúmegváltás című 50 koronát küldött hozzá a család nevében, hogy azt jótékony célra fordítsuk. Mi az összeget a veszprémi hadiárk alapjához csatoltuk. Azt hisszük, hogy az adományozók nemes szándékát így hajtottuk végre legmeltóbban.

— **A Dunántúli Közművelődési Egyesület gyűlése.** A D. K. E. közgyűlést tartott a fővárosban. A közgyűlés újra alelnökké választotta dr. *Óvári* Ferencet. *Rott* Nándor dr. veszprémi püspök pedig az igazgatóválasztmány tagja lett.

— **Iskolai ünnepély.** A hősi halottak emlékeztetere rendelt iskolai ünnepélyeket minden tanintézetben megtartották. Nagyobb keretben folyt le a főgimnáziumi ifjúság gyászünnepele a vármegyeház nagytermében. *Babos* Dezső tanár szép beszédben méltatta a hősi halált haltak hervadtlan érdemeit. A kath. el. fiúiskola négy osztálya az Anna-iskolában, öt osztály a László-iskolában tartotta meg ünnepélyét. A tanulók szavaltak, énekeltek, *Gubicza* Lajos és *Mózner* Ferenc tanítók pedig az ünnepély jelentőségét ismertették. A katonai sírok gondozására minden tanintézetben gyűjtöttek. Az angolkisasszonyok és igralmas nővérek intézetei is külön ünnepélyen hódoltak a hősök emlékének.

— **A tűztorony harangja.** A tűztoronyban két harangocská volt: egyik szives, a másik szivetlen. Az előbbit tűzveszélésre is használták. Az óra kalapácsa ezeken verte ki az időt és pedig a szivesen az órákat, a szivetlenen pedig a negyedeket. Az új harangrekvirálások az egyik harangot levették. Elég baj, hogy rosszul vették le. Levették az veszélőt, az egész órákat verőt s meghagyták, amelyeknek nincs nyelve, azaz, hogy szives s amelyik csak a negyedórákat tudatja. Amazt kellett volna fennhagyni, amelyekkel órákat is és ha a szomorú esethez kívánja, tűzvést is lehet jelezni.

— **A földbírói tisztviselők gyűlése.** A földbírói veszprémi tisztviselők csoportja évzáró gyűlést megtartotta. *Csikány* Sándor csoportgazda az elmúlt gazdasági év eredményéről számolt be. Fáradhatlan buzgalmaért a közgyűlés meleg ovációban részesítette. A gyűlésnek egyes határozatai revizióra szorulnak. Évéggett a csoport nov. 11-én d. e. 11 órakor gyűlést tart. Egyéb megállapodásokról jövő számunkban szólnak részletesebben.

— **Honvédsink kegyelme.** A veszprémi 31. honvédek *Schiepessy* tábornok, dandárparancsnok vezetésével mult hó 24-én keresetlen egyszerű ünnepség kíséretében megkoszorúzták *Weber* ezredesnek, hősi halált halt egykori parancsnokuknak sírját.

— **Veszprém és a cipőtalp.** Nem tudtuk s azt hisszük, hogy még sokan nem tudják, hogy a veszprémi bőrkereskedők a kormány jóvoltából már tizenegyszer osztottak ki kéthetenként 120—120 kgr. talpbőrt a helybeli cipészek között. Ez összesen 1320 kg. talpbőr. Átlag 1 kg.-ból 5 pár talpat számítva, ilyenformán elég rövid idő alatt 6600 cipőtalp jutott a veszprémi cipészeknek *maximális áron, kgr.-ját 12 K-ba számítva.* Kérdezzük, hová lett ez a nagy mennyiségű talp? Mind Veszprém-ben maradt, vagy a vidékiek lábujjait javította? Hiszen alig találunk cipészt, aki talpalást vállalt. Azt mondják, nincs talp! Vagy ha van, csak kéz alatt vehetik tulfizetett áron. Holott ime, elég sok talp jut a városba, olcsó áron s a talpalás mégis horribilis drága. Ez is lehetséges? Nem jól van ez így. Kérjük a főispán urat, mint a kormány megbízottját, érdeklődjék szívesen a talpkiosztás és annak felhasználása iránt. Találatszerűen ki valami módot, hogy a talp itt fogjon el és pedig olyan áron, amint a cipészek kapják. Am legyen a cipészek munkájáért a nagy drágaságnak megfelelő tisztos polgári haszna, de az már még se járja, hogy amikor 3 koronát se fizet a kormány révén kiosztott talpért, 20, sőt több koronáért ver talpat egy pár cipőre. Kárba vész így a kormányunk minden jószándéka. A kormány a bőrkereskedő útján maximális áron adja a bőrt, a talpalás mégis elviselhetlenül drága. Így persze a bőrkereskedő se mondható ádrágitónak! Nem maradhat ez így. Teljelen gyvünk, ezt az ügyet rendezni kell. Ugy, hogy a cipész is éljen, de a cipőtalpalás is olcsóbb legyen.

— **Közügyülés.** Veszprém város képviselő testülete nov. 14-én közgyűlést tart. Ezt megelőzőleg az általános választmány s a pénzügyi bizottság 10-én gyűlésezik.

— **Elite hangverseny Veszprém-ben.** A veszprémi Nemzeti Színház nov. 7-én esti 8 óra-
kor magas színvonalú művészhangversenynak lesz színhelye. Hermann László zeneszerző és hegedűművész, a székesfehérvári zenede kiváló igazgatója rendezi ezen estén hangversenyét B. Liszt Mária, az előnyösen ismert opera- és dalnékesnő és Waldmann Rózi zongoraművész, a székesfehérvári zenede tanárnője közreműködésével. — Jegyek válthatók Fodor Ferencz könyvkereskedésben.

— **Nappali és éjjeli áram.** November hó 3-tól kezdve d. u. két óra-
kor indítják a villamos áramot. Ugyanezt bekapcsolják a vízvezeteki villamos motorba s így éjjeli áram is lesz. Az utcák tehát nem lesznek sötétek.

— **Tűzifa.** A tisztviselők tűzifájából körülbelül még háromszáz ürméter cserfa kerül kiosztásra. A vevők e héten délutánonként 2—3 óra között jelentkezhetnek a Jeruzsálem-hegyi állami óvodában. A vételiár a Veszprémi Takarékpénztárnál fizetendő. Akik búkk-gyertyánfa keverékkel jgyeztek, azok a cserfára ürméterenként öt (5) korona különbözetet a Veszprémi Takarékpénztárban fizessék be. Ez a fa már elfogyott és helyette csak drágább cserfa kapható. Aki ráfizetni nem hajlandó, az hasáb nyírfát kaphat a búkk-gyertyánfa keverék helyett. A városi villamos fűrészt hamarosan nem kaphatják meg. A bizottság felkérte Takács gépjárműjavítót, hogy a fűrészt vállalja el. Nevezett gépjárműjavító ürméterenként a felfűrészelést 2 kor. 50 fillérért csak úgy hajlandó elvállalni, ha legalább 1000 ürméter felfűrészelése biztosított. Felkértek az érdekeltek, hogy az ürméterenkénti 1 kor. 10 fill. különbözet megfizetésére Göndör Ferenc tanfelügyelő lakásán kitétt íven hűfőn, e hó 5-én délután 2—5 óra között írjanak alá.

— **Káposzta.** Az Élelmezési r. t. után vármegyénk 31 vagon káposztát kap. Ebből jut Veszprémnek is. A városnak utalt két vagon káposztát a hadisegélyesek kapják.

— **Szén.** A város nem biztat szénrel. Ez ideig csak ígéretet kapott. Vigasztalan helyzetkép ez. A szénközpontról máshova csak utal valamit, ide semmit? Nem szabad ebben megnyugodni! Mi lesz sok-sok kisember-családdal, ha tüzelőszert hiányában szakad rá a tél. Minden erőt meg kell feszíteni s a módot megtalálni, hogy szénünk legyen. Itt említjük meg, hogy ízok, akik szénre jelentkeztek, előlegüket visszavehetik.

— **Olcsó alma.** Tisztviselők részére szállított, kézzel szedett válogatott csemege almából mintegy 2 métermássa megmaradt. Délutánonként 2—3 óra között a Jeruzsálem-hegyi áll. óvodában bárki vehet belőle a maximális áron alul.

— **Szeszgyár.** A veszprémi közp. szeszfőző nov. 5-én kézen áll a szeszfőzés megkezdésére. A vidéki körzetekkel is megkezdődött a tárgyalás. Ha egy-egy helyre legalább 10 vagon törkölyt hordanak össze, ott a főzés helyszínen történik. Legutóbb a polgármester Borsos Dezso balatonkenesei jegyzővel tárgyal s elment a barátságos egyességben a jóindulatú legrészt határáig. Bizonyosra vesszük, hogy ily módon sikerül a szőlőbirtokosokat megnyugtatni s a közp. szeszfőző érdekébe vonni.

— **A pápai gróf és a polgármester.** A pápai polgármester ellen a sajtóban vádak hangzottak el. Megirtuk, hogy a polgármester emiatt fegyelmet kér maga ellen s egyúttal nyugdíjazását kerte. A városi közgyűlés a polgármesternek bizalmat szavazott. Ugyanezkor Esterházy Jenő gróf meleg hangú levélben kérte a polgármestert, hogy lemondását vonja vissza. Ennek a levélnek nagy része van abban, hogy Mészáros Károly még ma is érdemes polgármestere Pápa városának.

— **Villany és víz.** Az 1918. évi költségvetésben a villanytelepnel 27.280, a vízműnel 42.120 korona hiány mutatkozik. A kezelők elrendelt fizetésemelése s a tüzelőanyag drágasága okozta ezt. A város vezetősége tehát a villany és a víz egységárát emeli. A villany ma 7 1/2 filléres óradíját 10 fillére, a víz egységárát köbméterenként 20 fillérré — 50 fillérré emelik. Fűrdőszobák, mosdók, angol-klozetek, kertöntözés vízdíja 50—100 %-os emelkedésű lesz. Csak azokban a házakban lesz kevesebb az emelkedés, amelyek közutakról fogyasztanak.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Veszprémi Dalegyesület által a hősök sírjára helyezendő koszoru költségeire adományoztak: Dr. Rédey Gyula 50 K, Adam Ivan 40 K, Kránitz Kálmán, Néger Agoston, dr. Molnár Dénes, Káuzli Dezso, dr. Simon György, Rosos István, Perényi Antal 20—20 K, Hamburger Sándor 10 K, Bokrosy Ferenc, dr. Spitzer József, Schreiner János, Kálmán Istvánné, Oblatt Rudolf, Winter Sándor, Róna Armin, Reé György, Böhm Jenő, László 5—5 K, Harangi György, Bakos Kálmán, Fráncz József, Fodor Ferenc 3—3 K, Csajthay Jánosné, Pongrácz Andorné, Kocsuba Emil, Egyed Jánosné, Incze Kálmán, Kiss László, N. N., dr. Rupert Rezső, dr. Horváth Rezső, Frick Mihály, dr. Benkő Károly, dr. Csomasz Béla, dr. Rosenthal Sándor, Bónis Lajos, Stoll Jánosné, Stoll Miklósné, Varjas Lajos, Fekete Gyula, Szenthe Gyula, Rosenfeld Samu, Regényi József, Nemes Vilmosné, Oross Lajos, Pfeiffer Miklós, dr. Fischer Miklós, Steiner Viktor, Vidor Armin, Steiner Mórné, Kelemen Imre, Gösy Györgyné, Regényi Jenő 2—2 K, Szemerey János, Maressekné, Horodásy Lajos, Keim Adolf, Kálmár Adolf, Schenk Lilly, Hechst Ignác, Lerscher Margit, Csekő Béla, Kontsz N., Pálinkás József, Hopp József, Mózner Ferenc, Csákány Sándor, Fehér Károly, Kulcsár Károly, N. N., Neumann Bözötte 1—1 K. Összesen: 382 K, ebből a koszorúk költségein felül megmaradt 322 K az adakozók intenciójához képest az elesett hősök özvegyei és árvái alapjára adatott és pedig ebből 222 K a veszprémi 31. honv. gyalogezred, 100 K pedig a veszprémi 7. honvéd tüzérezred elesett hőseinek özvegyei és árvái javára az illetékes katonai parancsnokságokhoz eljuttatott. A nemesszívú adakozóknak ezuton is köszönetét fejezi ki a Veszprémi Dalegyesület elnöksége.

— **Honvéd árvanap Veszprém-ben.** A 31. honvéd pótzászlóalj tisztikara, a 31. honvéd gyalogezredbeli hősi halált halt bajtársak hátrahagyott özvegyei és árvái javára f. hó 24-én szombaton, a színházban nagyszabású estélyvel egybekötött honvéd árvanapot rendez. Az estély részletes programját a legközelebb közölni fogjuk. Az árvanap javára mindennemű pénzbeli és természetbeni adományokat előzőleg is elfogad és hirlapilag nyújtja a rendezőség d. e. 12—12 között a pótzászlóalj segédtisztái irodában.

— **Felárny jegy váltására jogosító arc-képes igazolványok meghosszabbítása.** Dr. Vértessy Gyula kir. tanfelügyelő fölhívja az összes áll., közönségi és hitfelekezeti el. iskolai tanítókat, tanítónőket és óvónőket, hogy arc-képes igazolványukat f. hó 15-ig meghosszabbítás végett küldjék be, mert ezen határidőn túl beérkező igazolványokat nem fogja figyelembe venni. Az igazolványhoz csatolandó meghosszabbításnál kezelési illeték címén 2 kor. Új vagy elvesztett igazolvány után pedig 3 korona levélbélyegeken. Azok, kiknek igazolvány lejárt és új igazolvány kiállításért folyamodnak, a régi igazolványukat is küldjék be a hivatalhoz.

— **Borárak.** A bor ára egy ideig kereslet hiányában nem maradt. Ujabbán úgy látszik mégis csak meg jött a vásárlás kedv s a Balaton mentén az árak 3-60 K-tól 4-20—4-40 K-ig emelkedtek.

— **Gyűjtés a Szurmay-alapra.** A m. kir. pozsonyi honvéd kerületi parancsnokság felhívása folytán a veszprémi 31. honvéd pótzászlóalj a Szurmay Sándor honvédalap javára gyűjtést rendezett. Ebbe belevonta Veszprém városán kívül a veszprémi 31. honvéd gyalogezred kiegészítő terü-

letehez tartozó községeket is. Alábbiakban kimutatjuk az adományozott összegeket, még pedig a 10 koronát és ennél többet adományozókat külön-külön megnevezve, a kisebb adományokat pedig egy összegben.

1. Veszprém város. Hamburger Sándor 200, Rosenberg Jenő dr. 100, Welner Gyula 40, Rothauser Miksa 30, Csereányos József 30, Winter Sándor, Bakos Kálmán, Regényi Rezső, Fischer Miksa, Zsachman János, Steiner Jenő, Forst József, Löwy Béla 20—20 K, Próder László 18, Panka Ferenc, Gunst Ignác, Fekete Gyula, Kálmán István, Csekő Béla, Szaist Mór, Fodor Ferenc, Pojt János, Csomasz Béla, Benkő Aladár dr. Benkő Károly, Müller Oszkár, Reiningger Dezso, Jakóci Pongráczné, Radocza Vince, Steiner Jónás, Weisz M. Ignác, Rápcó Sándor, Maunier Hermann, Kántor Somma, Vinterfeld Béla, Stern Fülöp, Kukorelyi Pálné, Kápt. jószágfelügyelői iroda 10—10 kor., 10 koronán aluli összegekben 90909 korona. (Folyt. köv.)

— **Katonák szövetkezete.** Érdekes hírt hoztak a székesfehérvári lapok, a 17. honvédezed katonai szövetkezetének híret. Harcterről jött vitéz katonák benne a boltoslegények. A fűszerüzlet árai maximálisak, de legtöbbje ezen alul van. A szövetkezetnek van hűstépe is. Sertés húshoz nyomaték nélkül 9 korona. Finom birkahús 6 korona. Hizott marhahús is 6 korona. A szalonna is nem-sokára alul lesz a maximális áron. A husárrakal rövid idő alatt leszorítják. Husárügyára is van. A kolbász, hurka, disznósajt ára fele a maximális árnak. Van a szövetkezetnek zöldségüzlete, negyven tehénből álló tehenészet. Tagjai, akik a 17. ezredben bármely beosztásban ténylegesen szolgálnak. Részesjegy minden személy után egyszer s mindenkorra 10 korona. Egy hadnagy s egy kadetörmester a lelke az egész szövetkezetnek. De nagy haszna lenne nálunk is ilyen katonai szövetkezetnek! Sok-sok család megélhetését könnyítené meg.

— **Mindent a hadseregnek.** Polgármesterünk falihirdetményben közli a Hadségélyző Hivatal felhívását: mindent a hadseregnek. Férfi és női fehérműt kér: inget, lábbelit, szoknyát, törülközőt, asztalkendő, ágyműt, mindenféle fehér és színes, vászon- és barchelfélét. Az adományokat a városi gazdasági hivatal elismervény ellenében veszi át.

— **Elfogott betörők.** Emiatt, hogy dr. Romy Béla miniszterelnökségi titkár balatonalmádi nyaralójából 24 ezer kor. értékű ékszert és ruhásműt elloptak. A detektívek a helyszínen budapesti lakáscímert tartalmazó noteszt találtak s ennek alapján a tetteseket a fővárosban elfogták. Bevallották, hogy Alsóörsön egy, Balatonfüreden négy betörést követtek el. A lopott holmik nagy részét megtalálták.

— **Fatermelés.** A földmivélségi miniszter belföldi közüzületet biztosítása céljából minden birtokost kötelezhet vágásra érett faállományának kihasználására. Ha az erdőbirtokos ezt felhívására meg nem kezdené, a kitermelésről a birtokos költségére a törvényhatóság első tisztviselője köteles gondoskodni.

— **Harisnyaféjelést és javítást elfogadó jutányos áron hadbavonult neje.** Szíves megkereséssel kér Tólos Károlyné Veszprém, Pacsirta-utca 11.

— **200 darab takarékpénztári részvény elővételi joga jutányosan eladó SZEMEREY JÁNOS-nál Veszprém-ben.**

— **Suly László biztosítási és bankirodája Veszprém, Szabadi-utca 3.** Elfogad az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság* főképviseletében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvények, értékszámlapapírok, hadikölcsönkötvények elad. *Oszdélyországi eladás.*

A vármegye határozata.

— Felebbezés a villamos ügyében.

Veszprém város képviselő testülete szabályrendeletet alkotott a villanytelep kezelése ügyében. Ez a rendelet a villamosmű vezetésére igazgatóságot szervez, amelynek a polgármester, a főjegyző, a főmérnök, a főszámvevő, vagyis a tanács vezetői egyénei is tagjai. A szabályrendelet ezen intézkedése ellen Kistó Miksa és dr. Sándorfi Kázmér felebbezését adtak be. A felebbezés egy évi késséssel jutott el a vármegyének s így a törvényhatósági közgyűlés csak a 1. é. szeptember 20-iki gyűlésében foglalkozhatott vele. A törvényhatósági bizottság a felebbezésnek helyt adott s a városi a séreimes 5-ök módosítását

utasította. Az érdekes határozatot módosításával együtt itt közöljük:

Véghatározat.

A vármegye törvényhatósági bizottsága Veszprém r. t. város képviselő testületnek 134. közgy. 18.852/1915. számú határozatát, a beadott felebezés folytán feloldja s az iratokat azzal küldi vissza; hogy mivel a szabályrendelet 7. §-a értelmében a házi beruházásoknak az utcai vezeték-hálózatral való összekötését a magánfogyasztók költségére kizárólag a villamosmű létesítheti, a szabályrendelet kiegészítő oly intézkedéssel, hogy a csatlakozás létesítésénél szükséges anyagok és munkák árát a város tanácsa évről-évre állapítja meg és megfelelő módon közhírré is teszi, továbbá hogy a képviselő testület a szabályrendeletnek a villamosmű igazgatására s az igazgatóság hatáskörére vonatkozó 29—33. §-ait, nemkülönbben 2. §-át vegye újból tárgyalás alá, azok megfelelő átalakítása iránt hozzon újabb határozatot s ezen határozatát jóváhagyás vegett újból terjessze fel.

Indokok:

Igy kellett határozni, mert állandóságra számitott s a város anyagi érdekét is érintő szabályrendeletet sem a megalkotókat szereplő egyének iránt táplált, bár teljesben kiérdemelt feltétlen bizalom alapján megszervezni, sem a város állandó szükségletének kielégítésére házi kezelesben fenntartott bármely üzemnek milliőkat forogató részvénytársaságok ügyvitelének megfelelő szervezet adni nem helyes, de nem helyes a város összes főtisztviselőinek egyes külön tevékenységi területhez más tevékenységi ágak rovására anyagi érdekekkel való hozzákapcsolása sem. A bemutatott szabályrendeletben mind a három szervi hiba teljes mértékben jelen van.

A városi villanyvilágítási üzem technikai vezetéséről helyesen van gondoskodva az üzemvezető városi mérnök vezetése s rendelkezése alatt álló műszaki személyzet beállításával. Mi ezentul esik s a 33-dik §-ban felsorolva van, amennyiben erre külön apparátus szervezése szükségesnek találatik is, nyugodtan rábízható egy a képviselő testület kebeléből vagy ezáltal még kívüli állókból is választható, megfelelő méretekkel díjazással ellátott s a városi tanács közvetlen ellenőrzése alá helyezett, legfeljebb 3 tagu bizottságra, mely ügyrendjét s munkabeosztását maga állapítaná meg. E bizottságból azonban a tisztviselők kizárva lennének, mert személyenként külön díjazott 11 tagu igazgatói választmány egyrészről csak felesleges terhet jelent, másrészt pedig, hogy ezen igazgatóságnak, mely csupán csak a képviselő testülettel szemben állana felelős ellenőrzés alatt, tagja legyen a városnak öt vezető főtisztviselője, megengedhetőnek nem látszik. Nemcsak azért, mert ezeket rendes munkakörükől elvonja, hanem mert ily alakulás a valóságban minden hatályos ellenőrzést kizárna, miután a képviselő testület a legfőbb felügyeleti és rendelkezési jogot ugyan kell, hogy fenntartsa magának, de tagjai nagy számánál és összealkotásánál fogva a közvetlen ellenőrzéssel járó teendők gyakorlására nem alkalmas s mert határozatait csak azon vezető tisztviselők előadásai nyomán hozhatná meg, kik az ellenőrzendő igazgatóságban mint annak vezető tagjai vannak érdekelve.

Ehhez járul még az, hogy ha az üzemnek feltétlen ki kell is magát fizetnie, sőt kívánatosnak látszik, hogy az némi méltányos jövedelmet hozzon, de ezen jövedelmezőségnek nem szabad a városi adófizető polgárok közvilágítást igénybe vevő részének szeretlen kizsákmányolásával járni, mi a jövedelmek minél nagyobb fokozásában érdekeltek sok tagu s csaknem felelőtlen igazgatóság kezelésében csaknem kikerülhetlen.

A 3-ik §-ban jogorvoslat kizárásával tervezett itélkezési jog fenn nem tartható, bármely szervnek adassék is az ott felsorolt panaszok elbírálása, mert csalhatatlannak egy ily szerv sem tekinthető s mert a felelősséget az igazság lehető biztosításán kívül a lelkek megnyugtatása is kívánja.

Miről a vármegye törvényhatósági bizottsága Veszprém r. t. város képviselő testületet a városi polgármester után térti vevényel, felelőbezd dr. Sándorfi Kázmér és Kletzár Miksa városi képviselőket és tudomásvétel céljából jelen véghatározatának közlésevel a vármegye alispánját értesíti.

Kelt Veszprém vármegye törvényhatósági bizottságának 1917. évi szeptember hó 20-án és folytatva tartott rendes közgyűléséből.

15537/1917. sz. Veszprém város polgármesterétől.

Hirdetés.

Közhírré teszem, hogy 2 darab feljavított bikát a városi gazdaság elad. A bikák a pásztorházi istállóban megtekinthetők.

Felhívom a venni szándékozókat, hogy zárt írásbeli ajánlatukat f. évi november hó 8. napjának déli 12 órájáig adják be.

Később beérkező ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. A város fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhat.

Veszprém, 1917. október 24.

Dr. Horváth, h. polgármester.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Vingliman Gábor kőművesegéd és Vajda Rozália leánya Erzsébet r. k. — Pap Henrik m. kir. 31. h.-gyalogezredbeli őrmester és Stern Regina leánya Piroksa izr.

Halálozás.

Dolezal nap számos Ferenc hősi halált halt katona r. k. 46 éves. — Mervel Ignác cipészegéd r. k. 59 éves. — Vég Erzsébet ref. 12 hónapos. — Hortoványi Ferenc József r. k. 5 éves. — Horváth Ferenc r. k. 2 hónapos. — Özv. Stark Mórné Lengyel Karolina maganzó izr. 70 éves. — Szűr Anna r. k. 23 hónapos.

Házasság.

Tóth István cipészegéd r. k. és Kucsera Zsófia varrónó r. k. — Békeffy Pal szolgabíró r. k. és Illés Hedvig Klára r. k. — Enter József máv. kazánkovács r. k. és Tóth Anna r. k. — Rösenberg Mihály (özv.) lóalkusz izr. és Krausz Sarolta izr. — Vaczko István nap számos r. k. és Bánki Katalin házcseléd r. kath.

Veszprémi Takarékpénztár.

Részvényaláírási felhívás.

Folyó évi október hó 23-án tartott rendkívüli közgyűlésünk határozata folytán jelenlegi 1,200.000 korona alaptőkénket, mely 12000 darab 100 kor. n. é. részvényre oszlik, 8.000 drb. ugyancsak 100 kor. n. é. új részvény kibocsátása által 2.000.000 koronára emeljük fel. E kibocsátandó 8.000 darab részvényből 6.000 darabra elővételi jogot adunk régi részvényeseinknek minden 2 drb. régi után 1 drb. ujra 280 kor. kibocsátási áron, 2.000 darabot pedig elővételi jog nélkül 320 kor. árbán bocsátunk jegyzésre.

A részvényjegyzés zárhatárideje, ugy az elővételi joggal, mint az enélkül történt jegyzéseknél 1917. november 15-ik napjának déli 12 órája.

A jegyzett részvények vételére három részletben fizetendő és pedig:

80, illetve 120 kor. a részvény jegyzésekor,
100 korona 1917. december 15-ig,
100 korona 1918. január 15-ig

de e három részlet egyszerre is lefizethető.

Az új kibocsátású részvények az 1918. év ősztelekában a régi részvényekkel egyenlően részesülnek. A folyó évben történő befizetések után a befizetés napjától december 31-ig 5% kamatot térítünk, meg, a jövő évben történő befizetések után pedig január 1-től a befizetés napjáig 5% kamatot szedünk.

Veszprémi Takarékpénztár.

MÁRKÓ község
Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezte róm. katolikus vallásu

üzletvezetőt

(boltost) keres. Fizetése évi 1500 kor. havi előleges részletekben és egyszobás lakás hozzávaló mellékhelyiségekkel. Aki a huzvágáshoz, méréshez ért s németül beszél, előnyben részesül. 1000 K.

BORELADÁS. 30—40 hektoliter balatonmelléki ó-bor eladó. Cim megtudható e lap kiadóhivatalában.

Német nyelvoktatást, német társalgást vállal csakis németül beszélő hölgy. Szabadi-utca 19. szám.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22 Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

November 8-án
a Színházban.

November 9-én
a Moziban

lesz bemutatva
az idény legszebb filmje:

TATÁR- JÁRÁS

Főszereplők:

Kosáry Emmi
Király Ernő

Számozott jegyek
már válthatók

SZALAI MÓR-nál
Rákóczi-tér 24. sz.

• Rendes helyárák •

Eladó ház.

Veszprémben, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 félszer és 2 udvar. — Az utcafelől lakás boltihelyiséggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmámba
vágó mindenféle munkát,
igazitásokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javítva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Délgyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsíz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmonikumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

a leggyorsabbtól a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetésmények, faharaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és ca-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hívtalok és lakóház részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

meltek tetaxés szerint fűzve vagy
beállítva szállítanak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmánybori-
tékek mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas cainoa vizsgala-
pok, tetaxés szerinti menyi-égben. —
Kaphatók a legjobb minőségű, fehér
iradal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61